

Me&JU

ETT MAGASIN FRÅN JÖNKÖPING UNIVERSITY

NUMMER 3 | 2017

HUR SKA VI FÅ EN BÄTTRE VÄRLD?

*Att undervisa om
mänskliga rättigheter*

Mänskliga rättigheter

i förhållande till ny teknik

**KUNSKAP
BÄTTRE ÄN PENGAR**

Bistånd gör skillnad i Östafrika

En inte så självklar självklarhet

”Det borde vara en mänsklig rättighet” säger vi lite slarvigt om allt möjligt. Men det som verkligen är mänskliga rättigheter, är sådant som vi lätt tar för givet.

Den 9–11 november arrangeras Mänskliga Rättighetsdagarna i Jönköping, och Jönköping University är med i den lokala arrangörgruppen. Därför belyser det här numret av Me&JU olika aspekter av mänskliga rättigheter.

Det uppstår hela tiden nya frågor om mänskliga rättigheter och vad som ska ingå i dem. Nicola Lucchi, som du får träffa i det här numret, funderar bland annat över om internet är en mänsklig rättighet. Vi har också intervjuat Roger Sandberg som undervisar om mänskliga rättigheter, och studentföreningen Spectra som arbetar praktiskt med MR-frågor.

”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap.” Så lyder artikel 1 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948. En självklarhet, kan man tycka. Precis som att det borde vara självklart att man får tänka vad man vill, gifta sig med vem man vill, utbilda sig, få lika lön för lika arbete och så vidare. Men så är det förstås inte överallt, inte ens i Sverige. Därför är det viktigt att vi fortsätter att lära oss om och diskutera de mänskliga rättigheterna.

Läs vidare, så lär du dig kanske något nytt, eller får nya frågor att fundera över. Det hoppas jag!

Maria Nordström
Redaktör
maria.nordstrom@ju.se

6. Kunskap viktigaste valutan i Östafrika.

8.

Internetaccess en förutsättning för yttrandefrihet online.

14. Studenter för mänskliga rättigheter.

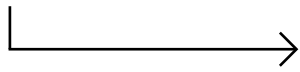

JÖNKÖPING UNIVERSITY

Me&JU är Jönköping Universitys magasin som vänder sig till högskolans vänner, samarbetspartners och intressenter. Me&JU utkommer fyra gånger per år. Produceras vid Marknadsavdelningen, Jönköping University. **Ansvarig utgivare:** Helena Zar Wallin, vd Högskoleservice. **Redaktör:** Maria Nordström. **ISSN:** 1104-3687. **Layout:** Maria Jacobsson. **Tryck:** Ark-tryckaren. **Upplaga:** 5 800 ex. **Omslagsbild:** Faddrarna Simon Andersson och Ellen Andersson. **Foto:** Alexander Grahn. **Adress:** Jönköping University, Me & JU, Box 1026, 551 11 Jönköping. **E-post:** press@ju.se **Facebook:** facebook.com/jonkopinguni **Twitter och Instagram:** @jonkopinguni **News in English:** ju.se **Klimatekonomisk Posttidning:** miljöanpassad – återvinningsbar – klimatkompenserad.

16.

Introduktionsvecka
för nya studenter med
Kick Off Festival.

5.

Agneta Marell,
ny rektor vid Jön-
köping University.

12.

Matematikundervisning
i Johannesburg.

VÅR VISION

Vi bygger ett internationellt universitet i Jönköping. Vi attraherar väl kvalificerade, uppfinningsrika och företagsamma människor från hela världen. Vi bidrar till ett hållbart välstånd i regionen där vi verkar, och banar väg för kunskapsbaserad innovation och företagsamhet.

Innehåll

- 4. **Notiser** / Solbilens resa till Australien / Satsning på Grants Office.
- 5. **Notiser** / Ny rektor på plats.
- 6. **Bistånd i form av utbildning** är viktigare än direkta pengar i Östafrika.
- 8. **Internet** – En mänsklig rättighet?
- 10. **Mänskliga rättigheter på schemat.** Roger Sandberg undervisar om människors lika värde.
- 12. **Forskare från Jönköping University** utvecklar matematikundervisning i Johannesburg.
- 14. **Studentföreningen Spectra** arbetar för att alla ska känna sig respekterade och inkluderade.
- 16. **3 800 nya studenter** välkomnades till Jönköping University under Kick Off 2017.
- 18. **En lättare väg ut i livet** för döva och diagnostiserade med ADHD.
- 19. **Mänskliga Rättighetsdagarna.** Från ord till handling.
- 20. **Ett campus för framtiden.**
- 22. **Alumn Karina Lizeth Villca:** Brinner för att hjälpa andra.
- 23. **Nytt från Jönköpings Studentkår**
- 24. **Notiser**
- 26. **Ny avhandling:** En mer hållbar vägtransportindustri.
- 27. **Namn och nytt**
- 28. **Rektor har ordet**
- 29. **Aktuellt**
- 30. **Summary in English**
- 31. **Gästkrönikör** / Carolina Matsson, projektledare Mänskliga Rättighetsdagarna.

Foto: JU Solar Team

Solbilens resa till Australien

Efter ett års arbete har JU Solar Team färdigställt solbilen som ska tävla i årets upplaga av Bridgestone World Solar Challenge. Onsdagen den 30 augusti packades Solveig, som solbilen heter, ner i en låda för vidare resa mot Australien.

Tjugofem studenter med olika bakgrund, utbildning och erfarenheter bildar, tillsammans med ansvariga lärare, Jönköping University Solar Team. Bredden av kompetenser i teamet tillsammans med en otrolig vilja och ambition är stora fördelar för laget. Med gemensamma mål och individuella ansvarsområden har teamet arbetat med att bygga den optimala solbilen som kommer att representera Jönköping University i Bridgestone World Solar Challenge 2017.

Måndagen den 28 augusti visades den färdiga bilen upp för allmänheten för första gången. Så snart avtäckningseventet var slut var det dags för nästa steg, nämligen att packa ned solbilen i en fraktlåda och skicka den till andra sidan jordklotet.

Det är en ömtalig och cirka 600 kg tung last som skickades de många milen till Darwin, Australien. Solveig lyfte från Landvetter 30 augusti och landade i Melbourne

6 september. Därifrån kördes solbilen vidare med lastbil till Darwin. I Darwin har teamet tillgång till en verkstad hos en av Husqvarnas återförsäljare. Där stod batteriet och verktyglådan som skickats tidigare och väntade på Solveig och JU Solar Teams ankomst.

– Anledningen till att vi bestämde att skicka batteriet separat är för att det är ett litium-jon batteri vilket gör att det är klassat som farligt gods. Detta gör att det är mycket svårt att skicka på flyg så vi var tvungna att vara ute i god tid. Som tur är klassas inte Solveig som farligt gods vilket har gjort att frakten har varit lite enklare, även om många papper har varit nödvändiga, berättar Hanna Steinum, medlem i JU Solar Team.

Foto: Daniel Ekman

Solbilen visades för allmänheten den 28 augusti.

Forskare får hjälp att söka pengar

Som ett led i att öka den externa forskningsfinansieringen och hjälpa forskare att bland annat söka forskningsmedel bygger Jönköping University nu ett Grants Office.

Grants Office söker inga pengar själva, utan kommer att ha som uppgift att ge stöd till högskolans forskare när det gäller forskningsfinansiering och forskningsansökningar mot både nya och befintliga finansiärer som till exempel Vinnova och EU. Tanken är att man även ska kunna hjälpa forskarna med visst projektstöd, hur de ska tänka vid ansökningar, vad olika regler innebär, rikta dem mot rätt utlysningar och så vidare.

Ansvarig för uppbyggnaden av Grants Office är Annika Bergman som började som Research funding manager i mitten av augusti. Hon har själv en bakgrund som forskare inom biomedicin men har även jobbat som forskningsrådgivare på Göteborgs universitet samt varit ansvarig för – och varit med och byggt upp – Grants and Innovation Office på Högskolan i Borås.

Foto: Daniel Ekman

Annika Bergman ansvarar för att bygga upp ett Grants Office på Jönköping University.

Foto: Elm Berge

Agneta Marell är ny rektor på Jönköping University från och med 1 oktober.

MED UTVECKLING SOM DRIVKRAFT

Nu är Jönköping Universitys nya rektor på plats. Utvecklingsfrågor har gått som en röd tråd genom hennes karriär, och hon ser fram emot att lära känna organisationen och ta tag i nya satsningar.

– Jag är jätteglad och hedrad över att ha fått det här uppdraget. Alla som jag hittills har mött här har varit otroligt positiva människor som verkligen brinner för Jönköping University. Jag hoppas att jag kan bidra till högskolans utveckling och ytterligare stärka lärosätets position.

Våren 2016 utsågs Agneta Marell till ledamot i Jönköping Universitys styrelse, och på hennes första styrelsemöte meddelades att tjänsten som rektor skulle utlysas.

– Redan då tänkte jag att det vore ett roligt jobb, men praktiska omständigheter hindrade mig från att söka.

Men bara några månader senare var timingen rätt, och när hon blev tillfrågad om tjänsten fanns det inga tveksamheter.

– Mitt första positiva intryck av Jönköping University har bara förstärkts under tiden som jag suttit med i styrelsen.

Det finns stora likheter mellan Jönköping och Umeå, där Agneta Marell är professor i företagsekonomi och har arbetat som vicerektor vid universitetet och vd för bolaget Uminova Holding sedan 2010. Båda städerna är inne i en expansiv fas med många nybyggen, och präglas starkt av sitt studentliv.

– Jönköping University är ett mindre lärosäte än Umeå universitet, men båda har stor betydelse för sitt närområde och ett bra samarbete med kommun och region, vilket ger andra möjligheter till dialog än i storstäderna, säger Agneta Marell.

Hon ser fram emot att ta tag i flera utmaningar, bland annat att fortsätta stärka forskningsanslaget. Även om Jönköping University är framgångsrika med att söka externa medel behövs mer basfinansiering, och Agneta Marell är beredd att arbeta både politiskt och med nya former av finansiering.

– Vi behöver arbeta långsiktigt tillsammans för att skapa förutsättningar för nya forskningsgrupper och nya utbildningar, och göra strategiska satsningar. Ensam är inte stark!

Regional utveckling är ett område som Agneta Marell tycker är både spännande och viktigt. Både som rektor för Handelshögskolan i Umeå, som kommundirektör i Örnsköldsvik och i sin senaste tjänst har hon drivit den sortens frågor.

– Jönköping University har regional relevans och kraft, och samtidigt en viktig position både nationellt och internationellt.

› Läs även "Rektor har ordet" på sida 28.

Vy över Kigali, Rwandas huvudstad.

Kunskap viktigaste valutatan i Östafrika

Kunskap är bättre bistånd än direkta pengar. Genom att utbilda master- och forskarstudenter på plats, bidrar Jönköping International Business School till utvecklingen i Östafrika.

– Forskning och högre utbildning är avgörande för ländernas möjligheter till bättre institutioner, ekonomisk tillväxt, ökad jämställdhet och demokrati, säger professor Almas Heshmati.

TEXT: AMELIE BERGMAN | FOTO: ALMAS HESHMATI, DANIEL EKMAN

→ Sedan 2011 är Jönköping International Business School engagerat i det SIDA-finansierade projektet Entrepreneurship and Innovation for Development (EID). Projektet fokuserar på utbildningsinsatser i sex östafrikanska länder: Etiopien, Kenya, Moçambique, Rwanda, Tanzania och Uganda.

– Det här är länder med stor utvecklingspotential och som även är mål för Kinas

utlandsinvesteringar i infrastruktur. Länderna har ett samarbete som går tillbaka till kolonialtiden och tanken är att skapa en union, inte helt olik EU, där de kan samverka kring ekonomi, handel, transport, arbetsmarknad och miljö, berättar Almas Heshmati.

Almas Heshmati är specialiserad inom utvecklings ekonomi och har bland annat forskat och undervisat i ämnet vid FNs eget

forskningsuniversitet UNU+WIDER. För Jönköping International Business School handleder han masterstudenter och doktorander vid de nationella universiteten i Etiopien och Rwanda.

NY BISTÅNDSSTRATEGI

Sverige har en lång tradition som biståndsgivare till de afrikanska länderna. Men under 2000-talet har strategin förändrats.

Almas Heshmati och Amedeus Malisa, doktorand i nationalekonomi från Tanzania.

– Som ingenjörsnation var Sverige inriktat på tekniskt bistånd. Genom att bistå med ny teknologi ville vi hjälpa lokalbefolkningen att driva tillverkning och egna företag. Anläggningarna importerades och ofta ställdes allt på plats i form av nyckelfärdiga fabriker. Men på sikt innebar det problem, eftersom mottagarna av biståndet saknade kunskapen att förvalta teknologin. I dag tillämpar svenskt bistånd istället en japansk modell som inte bygger på monetära bidrag, utan på utbildningsträning och förvaltningsinsatser.

UTBILDNING PÅ PLATS

Projektet syftar till att lära de lokala universiteterna att planera, utveckla och driva utbildningar på master- och forskningsnivå.

– Det unika är att vi driver planering, undervisning, handledning och forskning på plats i samarbete med de lokala medarbetarna. Det innebär att studenterna fortsätter att vara knutna till sina universitet i hemlandet. Det traditionella sättet, att dela ut stipendier för studier i Sverige, hade riskerat att dränera länderna på kompetens.

Tillsammans med masterstudenterna i Rwanda har Almas Heshmati bedrivit ett flertal forskningsprojekt med fokus på jämställdhet – mellan könen och mellan olika samhällsgrupper, fattigdom och välfärdsutveckling.

– Inbördeskriget i Rwanda ledde till att många män mördades eller drevs på flykt. I dag är många av landets administrativa ledare kvinnor, vilket också gör det lättare att bedriva den här typen av forskning i Rwanda. Det finns en öppenhet att diskutera kvinnors rättigheter i samband med äktenskap, familjebildning, utbildning, barnuppföstran och deras möjlighet till självständighet och förvärvsarbete.

Forskningen visar att kvinnors möjlighet till självbestämmande och en egen inkomst också är en avgörande faktor för familjernas välmående i utvecklingsländer. Kvinnan bidrar inte bara till att höja sin egen och familjens levnadsstandard utan också till landets BNP.

OJÄMLIKHET OCH KORTSIKTIGHET

Bistånd i form av utbildning är viktigt inte bara ur ekonomisk synpunkt. Med antalet

Almas Heshmati leder masterstudenter och doktorander vid det nationella universitetet i Rwanda. Kon har en stark symbolisk betydelse och betraktas nästan som helig i Rwanda. Regeringen har tagit fram en policy som innebär att fattiga barnfamiljer får en ko. När kon kalvar skänks kalven till en grannfamilj. På det här sättet ökar andelen kor i jordbruket samtidigt som familjen får en extra inkomstkälla och barnen kan dricka mjölk.

högutbildade växer också ländernas möjlighet att arbeta för jämlikhet och demokrati.

– Majoriteten av masterstudenterna får viktiga funktioner i samhället. De blir företagsledare, beslutsfattare, statsplanerare och politiker. Det är de som får makten att göra skillnad, konstaterar Almas Heshmati.

I Rwanda och många andra u-länder finns de nyskapade tillgångarna, och därmed också makten, i urbana områden. En mycket liten elit förfogar över majoriteten av landets medel medan så många som hälften, främst på landsbygden, lever under existensminimum. Hög befolkningstäthet i kombination med små, slutna landområden är bidragande orsaker.

I dag kommer en fjärdedel av Rwandas BNP från bistånd.

– För att de här länderna ska kunna utvecklas så krävs en förändrad inställning i det samhällsskikt som har pengar och makt. Fokus ligger ofta på en affärsdriven utvecklingsstrategi med inriktning mot kortsiktig import och konsumtion istället för på långsiktiga nationella intressen och lokal produktion. Självförsörjande, högre utbildningssystem anpassade till det egna samhällets behov och förutsättningar spelar en stor roll i utvecklingen.

INTERNET

– EN MÄNSKLIG RÄTTIGHET?

Internet och ny teknologi är viktigt för utvecklingen av de mänskliga rättigheterna.

– Internetaccess är förutsättningen för att vi ska kunna utöva våra rättigheter med grund i yttrandefriheten, säger docent Nicola Lucchi.

TEXT: AMELIE BERGMAN | FOTO: DANIEL EKMAN

» Nicola Lucchi är juridikdocenten med en passion för ny teknologi. I sitt arbete förenar han sin profession med sitt stora intresse.

– Lagen är inte konstant. Den måste utvecklas i takt med samhället. Eftersom ny teknologi har en så stor påverkan på samhället, så får den också stora konsekvenser för lagstiftningen.

Nicola Lucchis forskning kretsar kring sambandet mellan lagstiftning och innovation. Hur kan vetenskap, lagstiftning och etik förhålla sig till varandra i takt med att mänskligheten gör nya framsteg inom teknologi och biologi? Just nu driver han ett forskningsprojekt om hur den nya informationsteknologin påverkar de mänskliga rättigheterna ur olika aspekter. Internets snabba utveckling reser frågor om såväl yttrandefrihet som äganderätten till information, kopplat till de 19e och 17e artiklarna i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

– Till skillnad från de traditionella medierna har inte internet någon geografisk hemvist eller fysisk plats. Det är lite som rymden eller öppet hav – vem äger rätten att vistas där och använda det som finns där?

EN DEMOKRATIFRÅGA

2011 tog FN:s råd för mänskliga rättigheter fram en rapport i ämnet. Rapporten omfat-

tade hela 88 förslag på hur man ska säkerställa internetaccess för alla och samtidigt verka för människors yttrandefrihet online. Men är tillgången till internet en mänsklig rättighet?

– Överlag är man försiktig med att ändra i de mänskliga rättigheterna. Det måste man vara, annars urholkas värdet, poängterar Nicola Lucchi, som personlingen inte tycker att internetaccess är en mänsklig rättighet. Däremot är internet och ny teknologi avgörande för att de mänskliga rättigheterna ska kunna utvecklas. Ytterst är det också en demokratifråga.

– Vi vet att regeringar går in och kontrollerar tillgången till internet och den information som kan sökas. Kina och Iran är de länder som utövar störst censur. I Kina existerar Google på villkoret att man har ändrat algoritmen så att sökmotorn anpassar informationen. Det väcker frågan om hur vaksamma vi ska vara när det gäller sökmotorer. Vilka anpassningar görs som vi användare inte känner till?

FARA FÖR FILTERBUBBLA

Att tro att Internet och annan ny kommunikationsteknologi är lösningen på alla frågeställningar kring mediepluralism och mångfald är överoptimistiskt, säger Nicola Lucchi.

– Trots den ökade mångfalden inom medieägande, medieinnehåll och informationskällor så är problematiken kring maktkoncentration och skapandet av nya gatekeepers långt ifrån löst. Bland annat har sökmotorerna blivit en ny problematisk form av informationsförmedlare som också fungerar som informationsprocessorer. De gör det möjligt att få tillgång till och effektivt behandla information om resurser, varor, tjänster, priser och andra egenskaper som påverkar vilket innehåll som är lättast tillgängligt. Google har en monopolställning på sökmotormarknaden. Här kan man fråga sig om det finns en konflikt mellan sökmotorns kommersiella intressen och pluralism, vilket kan innebära risk för en så kallad "filterbubbla".

DEMOKRATISERA DIN INFORMATION?

Internet väcker också många upphovsrättsliga frågor. Vem äger informationen som läggs ut? Upphovsrätt är en immateriell rättighet som omfattas av internationella avtal. Samtidigt erkänns rätten till personlig integritet i många internationella avtal om mänskliga rättigheter.

– På internet betalar vi inte med pengar. Där utgörs valutan av personlig information. Alla digitala spår som du lämnar i olika appar, sökmotorer och program är värdefulla och pusslas samman till en full-

ständig profil som gör det möjligt för olika aktörer att bilda sig en uppfattning om vem du är, vad du gör och var du befinner dig.

Det här är en av orsakerna till att EU nyligen har infört nya regler för skydd av privatlivet i förhållande till ny teknologi. Men frågan är inte okomplicerad. Äganderätt och rätten att vara privat måste också ställas i relation till samhällets bästa.

ENSIDIGT INFORMATIONSSÖKANDE

– Jag tror inte att människor är medvetna om vad de ”betalar” med. Har du ett öppet konto på Instagram så är den informationen tillgänglig för alla. Vad händer med din digitala information – e-post, tweets, foton och filmer efter att du är död? Informationen lever vidare för evigt, i molnet. Och när du har lämnat ditt fingeravtryck till telefonen så har du lämnat ut en del av din identitet, säger Nicola Lucchi och fingrar eftertänksamt på en smartphone av senaste modellen.

– Den är min absoluta favoritpryl... jag skulle inte kunna tänka mig att vara utan den.

Så, vad göra? Att koppla ner är ju inte ett alternativ?

– Läs på, var medveten, var försiktig med vad du delar. Lita inte blint på internet utan sök information från kompletterande källor.

Nicolas boktips!

The Net Delusion. The Dark Side of Internet Freedom.

Av Evgeny Morozov. En påminnelse om att internet har både bra och dåliga sidor.

Nicola Lucchi, docent i juridik, forskar om hur den nya informationsteknologin påverkar de mänskliga rättigheterna. Han uppmanar oss att inte lita blint på internet utan att söka information också från andra källor.

Mänskliga rättigheter på schemat

– Behandla inte andra människor så som du själv vill bli behandlad. Behandla andra människor så som de vill bli behandlade. Det är inte alls säkert att andra människor vill bli behandlade på samma sätt som jag, säger Roger Sandberg.

TEXT: MARIA ARPE | FOTO: PATRIK SVEDBERG, MOSTPHOTOS

→ Roger Sandberg, universitetsadjunkt på Hälsohögskolan, vill dra sitt strå till stacken och lära studenterna om människans lika värde och hur man agerar professionellt. Han undervisar i juridik på socionomprogrammet och har även föreläst för studenter på arbetsterapeutprogrammet samt personalvetarprogrammet och lärarprogrammet på Högskolan för lärande och kommunikation.

– Det är viktigt att undervisa studenter om mänskliga rättigheter, men det är ännu viktigare att behövsanpassa undervisningen. Personalvetarna behöver en vinkling, studenterna på

” Det är viktigt att undervisa studenter om mänskliga rättigheter, men det är ännu viktigare att behövsanpassa undervisningen.

lärarprogrammet behöver sin vinkling och förstå mänskliga rättigheter och beteenden i undervisningssituationen. Studenter inom socialt arbete ska i framtiden fatta viktiga beslut om människor, om försörjningsstöd och om omhändertagande. Så klart är det viktigt att de får kunskap om detta, säger han.

PROFESSIONELLT UPPTRÄDANDE

Roger Sandberg har under lång tid intresserat sig för mänskliga rättigheter, ojämlikhet och diskriminering. Han har en examen inom affärsjuridik och finner vissa områden mer intressanta än andra, som till exempel diskrimineringslagstiftningen, arbetsrätt och konkurrenslagstiftningen.

– För mig handlar det om rättvisepatos. När jag tänker juridik tänker jag proaktivt, hur ska vi jobba för att få en lite bättre värld? Jag tror att det handlar om att jag vill bryta upp maktstrukturer, säger han.

I sin tjänst är Roger Sandberg också sekreterare i högskolans disciplin- och avskiljandenämnd. I den rollen får han möjlighet att träffa de nya studenterna. Tidigare handlade det mycket om att informera om oredlighet och fusk, men nu pratar han mycket om professionellt uppträdande.

– Jag brukar prata om hur vi betar oss mot andra människor. Var drar man gränsen själv? Vad ska man acceptera och inte acceptera? Det är viktigt att väcka studenternas intresse och engagemang för dessa frågor och få dem att förstå att vi vid Jönköping University till exempel har nolltolerans mot sexuella trakasserier.

VIDGADE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

De mänskliga rättigheter som vi känner till i dag sägs ha startat med Magna Charta i England på 1200-talet, ett fördrag som försvarade högadeln mot kungamakten. Under åren formulerades fler och fler dokument som gav rättigheter åt människorna som till exempel Petition of Right i England och Bill of Rights i USA. Efter andra världskriget beslutade den då nystartade organisationen Förenta Nationerna att de mänskliga rättigheterna behövde stärkas och att den rätta vägen var genom interna-

tionellt samarbete. Eleonor Roosevelt fick i uppdrag att leda arbetet att utforma ett förslag till en deklaration om mänskliga rättigheter och i december 1948 antogs den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna.

Under samma tid grundades Europarådet och eftersom Europa fortfarande präglades av sviterna efter andra världskriget fick de i huvuduppgift att värna om de mänskliga rättigheterna. I november 1950 undertecknades Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna.

– FN:s förklaring är en deklaration, en viljeförklaring, och överträdelse mot dessa har inga påföljder, förklarar Roger Sandberg. Däremot gäller de mänskliga rättigheter som beskrivs i Europakonventionen som svensk lag.

I både FN:s förklaring och i Europakonventionen finns artiklar som förbjuder diskriminering. Och i diskrimineringslagens första kapitel står att lagen har till syfte att motverka diskriminering och att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Diskrimineringslagen finns alltså till för att våra mänskliga rättigheter inte ska inskränkas.

BÖRJA NERIFRÅN

– Jag vill dra mitt strå till stacken och se till att det blir lite kontinuerligt arbete om mänskliga rättigheter här på Jönköping University. Men vi har mycket kvar att jobba med, framför allt rörande värderingsfrågor. Jag tror att det kan vara en styrka att

” Se till individer och personer. Ha inte så mycket fördomar och generalisera inte.

jag som på flera sätt är normen i samhället får föreläsa om detta och får möjlighet att arbeta mot ojämlikheter.

Att arbeta för de mänskliga rättigheterna är snudd på en omänsklig uppgift. Områdena är många och breda.

– Istället för att börja med de stora frågorna uppifrån så börjar vi här med de mindre frågorna nerifrån. Värderingarna kommer efterhand att vandra uppåt.

Hur ska vi då bli mer jämlika? Se till att det inte sker någon diskriminering och se till att våra mänskliga rättigheter upprätthålls?

– Se till individer och personer. Ha inte så mycket fördomar och generalisera inte. Det är så tråkigt att bli inplacerad i ett fack, avslutar Roger Sandberg.

ROGER SANDBERG Universitetsadjunkt

Gör: Föreläser om mänskliga rättigheter för studenter på Jönköping University. Är sekreterare i högskolans disciplin- och avskiljandenämnd.

Utbildning: Examen inom affärsjuridik.

I Johannesburg studerar forskare matematikundervisningen bland barn i åldrarna 8–9 år.

MATEMATIK- UNDERVISNING I JOHANNESBURG

TEXT: MARIA ARPE | FOTO: ANNA-LENA EKDAHL, DANIEL EKMAN

Lektionerna filmas för att lärarna ska få möjlighet att reflektera över sin egen undervisning.

Ulla Runesson Kempe (t.h.) är professor i pedagogik vid Högskolan för lärande och kommunikation. **Anna-Lena Ekdahl** (t.v.) är universitetsadjunkt i matematik och doktorand i didaktik vid Högskolan för lärande och kommunikation. Forskningen bedriver de tillsammans med **Hamsa Venkat**, professor vid the Wits School of Education i Johannesburg och gästprofessor vid Jönköping University.

Som ett led i internationaliseringsarbetet vid Högskolan för lärande och kommunikation bedriver Anna-Lena Ekdahl och Ulla Runesson Kempe forskning med mål att utveckla matematiklärares undervisning i Johannesburg.

VID THE WITS SCHOOL OF EDUCATION

drivs bland annat projektet "Wits Maths Connect Project" med mål att utveckla matematikundervisningen vid ett antal skolor i Johannesburg. Inom det projektet har Anna-Lena Ekdahl och Ulla Runesson Kempe drivit ett mindre projekt där de arbetat tillsammans med skolor både i förorter och i kåkstäder för att hjälpa lärare att utveckla sin undervisning.

En tanke med projektet är att lärarna ska börja prata med varandra och fundera över om deras undervisningsmetoder kan påverka elevernas lärande. Tillsammans med lärarna vill Anna-Lena Ekdahl och Ulla Runesson Kempe bygga upp kunskap om undervisning i matematik.

– Med hjälp av olika interventioner går vi forskare in och stöttar lärare för att de tillsammans med sina kollegor och forskare själva ska kunna utveckla sin undervisning. Vi brukar träffa en grupp lärare på en skola och ta reda på vad eleverna kan om tal och räkning och diskuterar med lärargruppen hur eleverna lättare skulle kunna förstå detta. Eleverna i det här projektet är 8–9 år. Vi hjälper till att planera lektionerna och

sen går läraren ut och undervisar, förklarar Anna-Lena Ekdahl.

Under lektionen har forskarna varit med och observerat och ibland filmat. Efteråt träffas de igen för att diskutera, analysera och reflektera över undervisningen och vad som kan förbättras så att fler elever ges möjlighet att lära det som avsågs att lära på lektionen.

– Jag väljer ut filmklipp att visa så att lärarna lyfts, vilket skapar en positiv stämning. Jag får möjlighet att visa upp goda exempel och de kan lära av varandra, säger Anna-Lena Ekdahl.

Nästa steg är att forskarna och lärarna tillsammans bygger vidare på lektionen innan de återigen går ut i klasserna för att undervisa.

– Det är viktigt att det inte bara är jag som berättar vad lärarna ska göra, utan att de är med i diskussionen och för utvecklingen framåt, säger Anna-Lena Ekdahl.

FINANSIERING FÖR FORTSÄTTNING

Resultaten visar att elevernas kunskap och lärarnas undervisning har förbättrats i och med dessa interventioner.

– Men det är alltid svårt att mäta vad saker beror på, säger Anna-Lena Ekdahl.

Ett bevis på forskningens goda resultat är dock att privata finansörer i Sydafrika gått in och finansierat "Wits Maths Connect Project" så att projektet har kunnat fortsätta.

STORA SKOLOR OCH KLASSER

En stor skillnad mellan Sverige och Sydafrika är storleken på både skolor och klasser. Det är inte ovanligt att skolorna framför allt i kåkstäderna rymmer upp till 2000 barn och i vissa klasser går uppemot 65 elever.

– Eftersom klasserna är så stora blir det inte så mycket dialog under en lektion. Det finns istället en kultur där läraren pratar mycket och eleverna ger enstaka svar, alternativt svarar i kör, säger Anna-Lena Ekdahl.

Hon upplever att man i Sverige är bättre på att lyssna på eleverna och försöka förstå hur de uppfattar det som de ska lära sig. Men trots stora skillnader går det att se likheter mellan de olika länderna.

– När man väl lär känna en lärargrupp känns det inte som att det är så stor skillnad jämfört med i Sverige. På sätt och vis är undervisningen rätt lika, det finns vissa grundprinciper vare sig du undervisar i Johannesburg eller i Jönköping och det spelar ingen roll vilket land eller vilken kultur du lever i, det gynnar eleverna om läraren får möjlighet att utveckla sin undervisning, säger Anna-Lena Ekdahl.

Studenter för MÄNSKLIKA RÄTTIGHETER

För fem år sedan fanns ingen studentförening på Jönköping University som fokuserade på mänskliga rättigheter. Det ville en grupp studenter tillsammans ändra på och bildade därför Spectra.

TEXT: JULIA RANDAU | FOTO: SANDRA ANDERSSON

Studentföreningen Spectra bildades av en grupp studenter tillsammans med läraren Susanna Anderstaf. De upplevde att det saknades en förening på högskolan som fokuserar på mänskliga rättigheter och valde därför att starta det. Spectras arbete har från start utgått från de sju diskrimineringsgrunderna i svensk lag som syftar till att alla ska ha samma rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder.

UTMANINGAR OCH MÅL

Vissa terminer har föreningen haft ganska få medlemmar, då har de upplevt att det varit svårare att driva igenom projekt. Andra terminer har de varit väldigt många och då har utmaningen istället bestått av att samla alla viljor. Just nu har föreningen en styrelse med tre personer och cirka 20 aktiva medlemmar från alla fackhögskolor på Jönköping University, medlemmarna är både svenska och internationella studenter.

Målet med Spectras arbete är att alla på Jönköping University ska känna sig inkluderade, välkomna, trygga och respekterade. För att uppnå det arbetar föreningen förebyggande och synliggör hur vi bemöter och behandlar varandra.

– Vi vet att det finns mycket engagemang på Jönköping University och vi vill ta vara på den potential och det driv som finns, säger Julia Sundqvist och Ida Gustafsson, ordförande respektive vice ordförande i Spectra.

SPECTRAS ARBETE

Föreningen gör många olika saker och arbetet kan handla om att arrangera föreläsningar eller workshops eller anordna sociala event. Spectra är även med och arrangerar studenternas medverkan i Jönköpings Prideparad. I år deltog ungefär 2 000 studenter från Jönköping University i paraderna.

– Det var fantastiskt att se alla studenter i färgglada overaller ansluta sig till paraderna. Den synen, och all pepp och energi som fanns då kommer vi att bära med oss länge, berättar Julia Sundqvist och Ida Gustafsson.

– Vi båda upplever att arbetet vi gör och engagemanget vi lägger ner i Spectra känns meningsfullt och framförallt väldigt roligt.

Alla studenter på Jönköping University som delar Spectras värderingar och har ett intresse för mänskliga rättigheter är välkomna i föreningen. De träffas en gång i veckan för att utveckla och uppdatera varandra kring pågående och framtida projekt.

– Föreningen växer, förändras och mognar hela tiden och det ska bli spännande att följa vägen framåt och se vad Spectra kan åstadkomma. Vi ser ljus på framtiden! avslutar Julia Sundqvist och Ida Gustafsson.

Är du intresserad av att gå med i Spectra, vill följa dem eller bidra till deras arbete är du välkommen att kontakta dem.

facebook.com/spectra.ju
[@spectra.ju](https://instagram.com/spectra.ju) (Instagram)
spectra@js.ju.se

Spectra deltog tillsammans med tusentals färgglada studenter i Jönköpings Prideparad.

KICK OFF

FÖR NYA OCH GAMLA STUDENTER

I mitten av augusti välkomnade Jönköping University cirka 3 800 nya studenter. Under tio dagar kunde de delta i ett hundratal olika evenemang, med fokus på en välkomnande atmosfär där alla kunde lära känna sina kurskamrater och Jönköping som stad. Kick Off Festival, Sveriges enda festival för studenter, var den självklara höjdpunkten, och förvandlade campus till ett sprakande festivalområde.

Foto: Denise Permerud

Foto: Hanna Fortmeier

Foto: Emma Björkdaahl

Foto: Emma Björkdaahl

Foto: Emma Björkdaahl

1) Några glada faddrar leder sitt insparkslag mot nästa upptåg.

2) Studenterna tar reda på vem som snabbast tar sig fram med badkar i Hamnkanalen.

3) Snittar, bubbel och bra stämning på minglet för alla masterstudenter.

4) Det gäller att svalka sig mellan aktiviteterna.

5) Studenterna på väg över Munksjöbron i Jönköpings Prideparad.

Foto: Oskar Crenedahl

Foto: Alexander Grahn

Foto: Alexander Grahn

Kick Off
2017

Foto: Emma Björkdahl

Foto: Oskar Crenedahl

Foto: Alexander Grahn

Foto: Alexander Grahn

6) Duon Icona Pop bjöd på en ordentlig show under Kick Off Festival.

7) Solen sken på alla taggade studenter i kön till festivalområdet.

8) Stämningen på hela campus var lika härlig som längst fram

vid stora scenen.

9) Studentkårens bil pyntad med Prideflaggor, redo att leda studenternas medverkan i Prideparaden.

10) Beatrice Eli sjöng stämningsfulla sånger för festivalbesökarna.

11) Bäst att dokumentera, så vi kan se tillbaka på denna kvällen länge!

12) Bandet Movits! gjorde ingen besviken när campus blev ett festivalområde för en kväll.

En lättare väg UT I LIVET

I januari 2017 fick forskningsprojektet PAL nästan 8 miljoner kronor av Vetenskapsrådet. Syftet är att kartlägga möjligheter och framgångsfaktorer i utbildning och arbetsliv för unga personer med funktionsnedsättningar.

TEXT: MARIA NORDSTRÖM | FOTO: PRIVAT

Det övergripande syftet med projektet PAL (Participation for All? School and post-school pathways of young people with functional disabilities) är att generera kunskap som kan bidra till förbättrade livsmöjligheter och ökad delaktighet i samhället för personer med olika funktionsnedsättningar.

En uppmärksam rapport från FN presenterar uppgifter om en 100-procentig ökning av arbetslöshet och en nästan lika dramatisk ökning av självmord bland personer med funktionsnedsättningar i Sverige sedan 2008.

– Det är angeläget att skapa en nyanserad bild av hur samhälle, skola och sociala nätverk påverkar unga med funktionsnedsättningar och hur deras väg in i vuxenlivet utvecklas. Varför ser situationen ut som den gör idag? Vilka är framgångsfaktorerna? säger Sangeeta Bagga-Gupta, som leder projektet.

Projektet tar sin utgångspunkt i två grupper vars förutsättningar har förändrats kraftigt efter

sekelskiftet; döva och diagnosticerade med ADHD. I dag får nästan alla döva spädbarn en högteknologisk hörapparat, ett så kallat cochlea-implantat. Det har också skett en dramatisk ökning i antalet barn som får diagnosen ADHD. Det här är två förändringar som har stor betydelse för såväl skolor som för individerna med hörselnedsättning eller ADHD-diagnos under skoltiden samt på deras väg in i vuxenlivet.

– Vi vet sedan tidigare att unga med funktionsnedsättningar inte deltar i högre utbildning eller får möjlighet till arbete i samma utsträckning som andra grupper i Sverige. De två grupper som vi särskilt fokuserar på i studien har fått omfattande tekniskt och medicinskt stöd efter sekelskiftet men deras situation har inte kartlagts ur ett helhetsperspektiv, säger Sangeeta Bagga-Gupta.

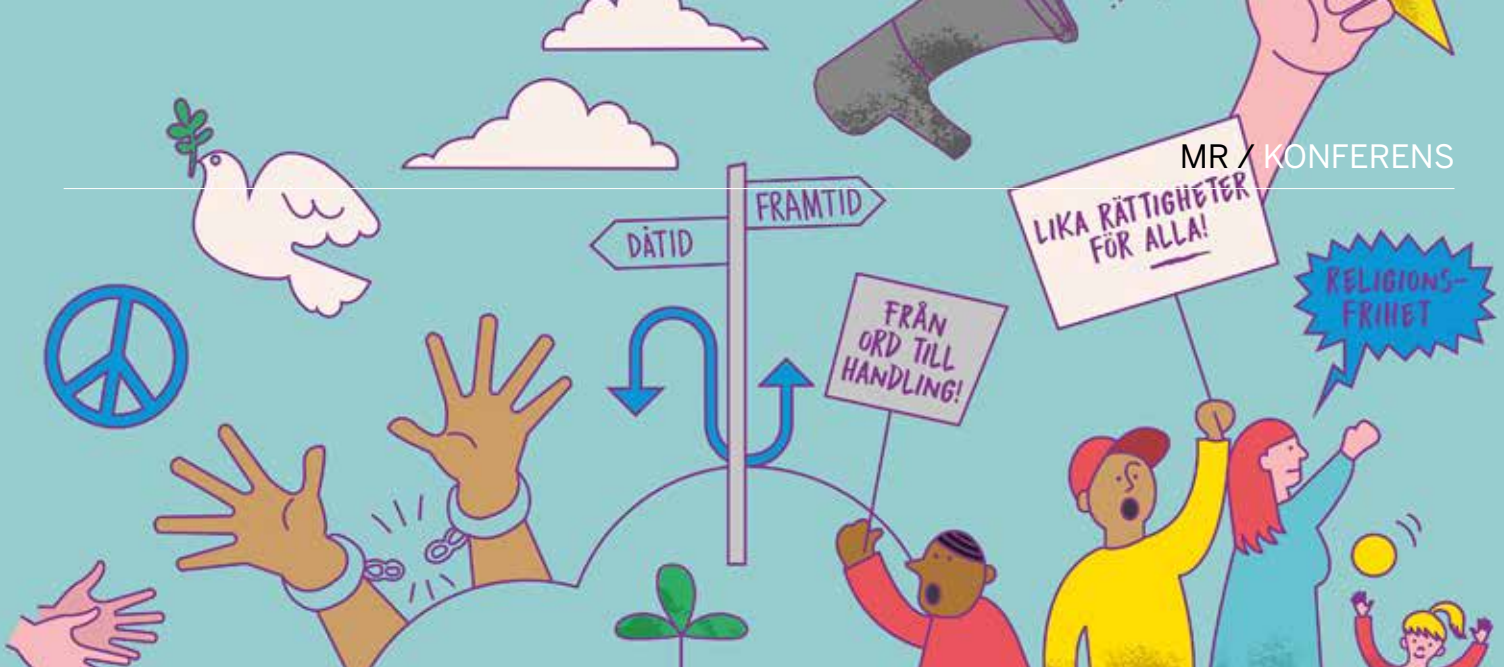
Projektet ska till en början kartlägga skolsituationen för samtliga elever som är döva eller har ADHD i grundskoleåldern. Därefter ska forskarna följa 30 unga vuxna i deras vardagliga rutiner i tre år, samla in dokument från skola, habilitering och arbetsförmedling, och intervjua ungdomarna och viktiga nyckelpersoner i deras närhet.

Den tredje delen av projektet ska hitta framgångsfaktorer för en lyckad övergång till vuxenlivet, bland annat genom analyser av svenska och internationella studier i olika forskningsdatabaser. Forskarna ska också se om de kan urskilja några genusmönster inom och mellan grupperna.

Forskningsprojektet **PAL – Participation for All? School and post-school pathways of young people with functional disabilities** leds av professor Sangeeta Bagga-Gupta vid Jönköping University. I forskningsteamet ingår docent Johan Malmqvist, Jönköping University, professor Eva Hjörne och lektor Shruti Taneja Johnson, Göteborgs universitet, lektor Ingela Holmström, Stockholms universitet, lektor Giulia Messina Dahlberg, Högskolan i Borås samt representanter från stiftelsen Mo Gärd.

Sangeeta Bagga-Gupta, professor i pedagogik, leder forskningsprojektet kring unga med funktionsnedsättningar.

MÖTESPLATS KRING MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Från ord till handling på Mänskliga Rättighetsdagarna

Var står de mänskliga rättigheterna i Sverige i dag och hur ser deras framtida ställning ut? Vilka är de stora utmaningarna inom mänskliga rättigheter i Sverige? Det är några av frågorna som kommer att diskuteras på Mänskliga Rättighetsdagarna i Jönköping under tre dagar i november.

TEXT: MARIE EINEMO | ILLUSTRATION: FREDRIKA OTTOSSON

Mänskliga Rättighetsdagarna är ett årligen återkommande arrangemang där värdskapet flyttar runt från år till år. I år står organisationer i Jönköping värd och planeringen har varit igång under mer än två års tid. Konferensen väntas ta emot 2000–5000 besökare och cirka 70 utställare. Jönköping University är en av medarrangörerna till årets arrangemang.

– Tanken är att man ska märka av Mänskliga Rättighetsdagarna runt om i Jönköping hela hösten. Till exempel kan man se fotoutställningen *We Have A Dream* på Länsmuseet och här på högskolan anordnar vi föreläsningar och debatter kring ämnet. Sedan händer det självklart mycket spännande under själva

konferensdagarna, berättar Carina Hjelmstam-Winberg, Jönköping Universitys representant i arbetsgruppen.

Arbetet i vardagen viktigt

Mänskliga Rättighetsdagarna beskrivs som Nordens främsta mötesplats för alla som arbetar med och är intresserade av mänskliga rättigheter. Årets tema är De mänskliga rättigheternas framtid, vilket kommer att lyftas under konferensen. Carina Hjelmstam-Winberg berättar att man även vill lägga fokus vid uttrycket "från ord till handling".

– Vi vill diskutera hur vi faktiskt kan ta med oss arbetet med mänskliga rättigheter och omsätta till praktiken, till allas vår vardag. Det är viktigt att prata om, det är där den verkliga skillnaden kan göras.

Nytt lokalt nätverk

Varje stad som håller i evenemanget ska som en del i arbetet forma en lokal arbetsgrupp av organisationer som på olika sätt kan stötta konferensen. Arbetsgruppen är en av de allra största behållningarna av arrangemanget, menar Carina Hjelmstam-Winberg

– Vi har fått en helt ny arena för att träfas och prata om Mänskliga rättigheter i vår region. Det märks att det vi gör, och att vi nu har ett naturligt nätverk, kommer ge effekter även på lång sikt. När vi lokala aktörer hittar nya samarbetsätt och mötesplatser skapas så många nya idéer för framtiden. Det är häftigt.

→ MÄNSKLIGA RÄTTIGHETSDAGARNA

- > Äger rum 9–11 november på Elmia i Jönköping. Lördag 11 november är dagarna öppna för allmänheten. Mer information och program för konferensen hittar du på mrdagarna.nu
- > Arbetsgruppen för Mänskliga Rättighetsdagarna i Jönköping består av Jönköping University, Länsstyrelsen i Jönköpings Län, Jönköpings kommun, Region Jönköpings Län, Sensus studieförbund, Svenska kyrkan, Diakonia, Ordfront Vätterbygden samt Ibn Rushd studieförbund.

ETT CAMPUS FÖR FRAMTIDEN

Jönköping University och Jönköpings kommun har tillsammans med samarbetspartners tagit fram en plan för hur campus ska utvecklas.

TEXT: MARIA NORDSTRÖM | VISUALISERING: WHITE ARKITEKTER

De senaste åren har Jönköping University vuxit både inom utbildning och forskning, och det är en trend som förväntas hålla i sig. Inom 20 år kan studentantalet ha ökat med 30 procent och personalstyrkan fördubblats jämfört med i dag.

– Högskolans betydelse för Jönköping som stad, kommun och arbetsmarknadsregion kan inte överdrivas. Den bidrar inte bara till kompetensförsörjning med högt utbildad arbetskraft, det centrala högskoleområdet betyder också mycket för Jönköpings stadsliv och utbud. Med en gemensam plan slår vi vakt om campus fortsatta utveckling, säger Ann-Marie Nilsson, kommunstyrelsens ordförande i Jönköpings kommun.

Planen beskriver hur campus är tänkt att utvecklas över tid och ska bidra till att skapa en flexibel och inkluderande campusmiljö nära city för högskolans studenter, personal

och partners. För att nå dit har fyra långsiktiga strategier tagits fram:

- Ett sammanhållet campus
- Ett campus som stödjer verksamhetens utveckling
- Ett hållbart campus
- Ett campus i nära samspel med omvärlden.

Inom varje strategi finns ett antal konkreta projekt som ska genomföras inom fem år.

– Det här är första gången vi gör en gemensam plan för utveckling av campus, vilket är mycket positivt. Jönköping Universitys utveckling hänger tätt ihop med Jönköpings tillväxt och det är en viktig utgångspunkt för långsiktig, strategisk stadsplanering att vi växer tillsammans även i den fysiska miljön, säger vice rektor Mats Jägstam.

KOMMANDE PROJEKT

Bland de projekt som ska genomföras under de närmaste åren finns bland annat:

- › Ta fram en detaljplan för nybyggnad kvarteret mellan Campus Arena och Munksjön.
- › Ta fram detaljplan för nybyggnad söder om Hälsö högskolan.
- › Bygga "Hus K", det nya huset norr om Högskolan för lärande och kommunikation.

- › Utveckla ett teknikcentrum.
- › Tillföra grönytor på campus.
- › Förbättra cykelparkering och trafiksäkra cykelleder.
- › Se över yttre miljö ur tillgänglighets- och trygghetsperspektiv.
- › Identifiera områden för studentbostäder.

Vill du läsa mer? Gå in på ju.se och skriv "campusplan" i sökfältet.

Visionsbild över campusområdet.

Karina Lizeth Villca

”DET ÄR VIKTIGARE ATT GÖRA VÄRLDEN TILL EN BÄTTRE PLATS ÄN ATT TJÄNA MYCKET PENGAR”

Karina Lizeth Villcas masterstudier på Jönköping University lade en värdefull grund och gav henne användbara redskap för en internationell arbetsmiljö. Efter examen började hon arbeta på Sigma Technologies i Göteborg.

TEXT: MARCUS DENNEMARK | FOTO: PRIVAT

– Jag ville studera en masterutbildning som var både teknik- och affärsinriktad och hittade Engineering Management på Jönköping University. Utbildningen kändes perfekt för mig då jag ville fördjupa mina ledarskapskunskaper för att i framtiden kunna arbeta i en chefsposition.

Karina Lizeth Villca jobbar i dag som IT-konsult och teknisk skribent på Sigma Technologies i Göteborg där hon arbetar tätt med utvecklare till företagets kunder för att hitta lösningar på hur man bäst organiserar och kommunicerar information.

Förutom att utbildningen på Jönköping University har varit värdefull för hennes nuvarande yrkesroll säger hon att den internationella miljön på campus förberedde henne för en arbetsmiljö präglad av mångkultur.

– Jag gillade att kurserna hade nära koppling till arbetslivet och att våra föreläsare gav oss verkliga exempel från riktiga företag. Kurser som ”Strategic Entrepreneurship and Innovation” och ”Leading with People” gav nya insikter i hur man tar vara på små idéer för att skapa någonting stort av dem, och hur man agerar ansvarsfullt i en ledarroll. Att vara en bra ledare handlar mycket om att kunna förstå olika kulturer och nationaliteter, därför var det bästa för mig att få träffa människor från flera olika kulturer på campus.

Några månader innan Karina Lizeth Villca tog sin masterexamen började hon söka olika jobb och säger att högskolans Career Center gav henne värdefulla verktyg.

– Det var ovärderligt för mig som inte hade någon tidigare erfarenhet av att söka jobb eller gå på arbetsintervju. De hjälpte mig förbättra mitt cv och mitt personliga brev och jag fick dessutom delta i simu-

lerade arbetsintervjuer där jag fick frågor som faktiskt senare dök upp på min riktiga arbetsintervju.

Det Karina Lizeth Villca tycker är bäst med sitt arbete är att hon dagligen får skapa värde för andra, något som är centralt i hennes målsättning oavsett vad hon jobbar med.

– Allt jag gör måste vara fokuserat kring att hjälpa andra. Mitt mål är att alltid ha tillräckligt med tid och resurser för att hjälpa andra människor eller samhället på något sätt. För mig är det viktigare att göra världen till en bättre plats än att tjäna mycket pengar.

Namn: Karina Lizeth Villca

Kommer från: Bolivia

Gör nu: Arbetar som IT-konsult och teknisk skribent på Sigma Technologies.

Framtidsdröm: Att få arbeta nära med teknologi och innovation för att lösa kritiska och globala problem.

NYTT FRÅN STUDENTKÅREN

Text och foto: Emma Björkdahl

KICK OFF NÅR NYA HÖJDER

Den 21 augusti gick ett av Jönköpings största och festligaste evenemang av stapeln – Jönköpings Studentkårs Kick Off! Kick Off 17 innehöll ett hundratal olika events och toppades för tredje året i rad av succén Kick Off Festival som gästades av världsartister.

→ Under tio dagar vid terminsstart förvandlades campus till dunderkarusellen Kick Off, detta år med rekordmånga deltagare, närmare 4 000 nya studenter och 500 faddrar. Kick Off 17 präglades av en välkomnande atmosfär med events och happenings för alla, där fokus är att lära känna sina nya kurskamrater, högskolan och staden Jönköping. Hiten, och Studentkårens fjärde IQ-certifierade projekt "Keep Kick Off Cool Stay Hydrated" uppdaterades och detta år delade Studentkåren tillsammans med Jön-

köping University ut 9 000 vattenflaskor till studenterna.

Kick Off toppades av succén och publikmagneten Kick Off Festival, som arrangeras tillsammans med Jönköping University och besöktes av närmare 4 000 studenter. Detta år fick bland annat artisterna Icona Pop, Movits!, Mares och Beatrice Eli campus att fullkomligt vibrera av dans, musik, glada studenter och oförglömliga minnen.

Jimmi Kjellberg, projektledare på Jönköpings Studentkår, uttrycker att han känner en enorm glädje över de extremt lyckade dagarna och det stora engagemang som evenemanget medför:

– Att över 700 volontärer är efter år lyckas med bedriften att skapa magiska möten och minnen för alla tusentals nya studenter är helt fantastiskt. Många nya studenter uttrycker att detta är höjdpunkten under deras studietid.

JSU Pre-festival med fokus på **KÄRLEK**

Under Kick Off-dagarna arrangerades JSU Pre-festival i samband med Jönköping Pride Parade. Tillsammans med JSU-föreningen Spectra samlades tusentals studenter under lördagen den 26 augusti för att tillsammans fira Pride.

Redan vid 13-tiden på lördagen hade tusentals studenter samlats i Munksjöparken i Jönköping. Tillsammans med Studentkåren, Spectra och flertalet föreningar och samarbetspartners bjöds det på en härlig fest där alla studenter var välkomna.

Vid 14-tiden slöt studenterna upp i Jönköping Pride Parade med budskap som "United We Love" och "United Against Violence". Det blev en stämningsfull och händelserik dag där festligheterna i parken sedan övergick till campus där Kick Off Festival startade senare samma dag.

1 800 000 för forskning om ledarskap och innovation

Sofia Kjellström och Gunilla Avby vid forskningscentret Jönköping Academy for Improvement of Health and Welfare har beviljats 1,8 miljoner från Vinnova – Sveriges innovationsmyndighet. Deras projekt ska utveckla ett ledarstöd för att arbeta med innovationsprocesser inom primärvården.

Projektet fördjupar ett pågående samarbete mellan Bräcke diakoni, Region Jönköpings län och Jönköping University och genomförs med en interaktiv ansats där praktiker och forskare tillsammans skapar förutsättningar för cheferna att leda och organisera för ökad innovationsförmåga.

Foto: Patrik Svedberg

NYTT FORSKNINGS- PROJEKT OM ÄGARSKAP

Vad orsakar ägarförändringar i ägarledda aktiebolag? Hur påverkas företagets utveckling och fortlevnad av förändringar i ägarkretsen? Det ska **Kajsa Haag** och **Massimo Baù** vid Jönköping International Business School, samt **Hanna Almlöf** vid Linköpings universitet ta reda på i ett nytt forskningsprojekt vid forskningscentret CeFEO.

Forskarna har fått 2,5 miljoner i bidrag från Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse/Tore Browaldhs stiftelse för att arbeta med projektet i tre år.

Den stora majoriteten av aktiebolagen i Sverige är enmansföretag, kompanjonsföretag eller familjeföretag, där aktieägarna har ett stort inflytande över verksamheten. I sådana företag är det viktigt att samarbetet mellan aktieägarna fungerar, och de är extra känsliga för förändringar i maktbalansen mellan ägarna, eller om fler ägare tillkommer.

Genom att studera ägardynamikens orsaker, verkan och reglering ur både ett företagsekonomiskt och ett rättsvetenskapligt perspektiv ska projektet öka kunskapen om hur ägarförändringar påverkar hur företagen utvecklas och överlever.

Forskarna ska undersöka vad som orsakar ägarförändring, till exempel konflikter, dödsfall, skilsmässa eller försäljning, vem som tar över aktierna och hur förändringen påverkar företaget. Med ökad kunskap om ägardynamik i ägarledda aktiebolag kan de utvärdera om lagstiftningen underlättar för aktieägarna eller om det finns behov av förändringar i regelverket.

Bäst i Sverige på publikationer om ekonomi

→ **EN NY RAPPORT FRÅN NORDFORSK** rankar Jönköping University och Jönköping International Business School som nummer ett i Sverige när det gäller andel högciterade publikationer och genomsnittlig citering av publikationer inom området Business Studies & Economics.

Rapporten är den tredje i serien Comparing Research at Nordic Higher Education Institutions Using Bibliometric Indicators och täcker åren 1999–2014.

Foto: Patrik Svedberg

Forskarskolan Hälsa och välfärd 10 år

År 2007 startades Forskarskolan Hälsa och välfärd vid Hälsohögskolan. I september uppmärksammades tioårsjubileet.

Sedan starten har 71 personer tagit doktorexamen och 13 personer licentiatexamen vid forskarskolan. Jan Mårtensson, professor i omvårdnad och nuvarande föreståndare för forskarskolan, berättade om starten och utvecklingen.

– Det fanns en intention att starta upp en sammanhållen forskarutbild-

ning relaterad till de professioner och ämnen som fanns på Hälsohögskolan. Efterhand placerades doktorander i gemensamma lokaler. På så vis skapades successivt mer tvärvetenskapliga miljöer vilket i dag är en självklarhet för forskarskolan, sade han.

Under dagen fick publiken lyssna på elva tidigare doktorander.

– Presentationerna har visat att det finns en stor variation bland doktoranderna och att de alla har haft stor nytta av sin forskarutbildning, men på olika

Foto: Erika Göransson

sätt. Vi månar mycket om att inte vara för snäva, vi ska vara tillåtande och tvärvetenskapliga, sa Jan Mårtensson.

KORTA VÄGEN

I mitten av augusti började en ny grupp på 24 personer i Jönköping på den halvårslånga arbetsmarknadsutbildningen Korta vägen.

Korta vägen är en landsomfattande utbildning för personer med utländsk bakgrund som har minst en treårig kandidatutbildning från ett utländskt lärosäte och är registrerade som arbets sökande hos Arbetsförmedlingen. Syftet med utbildningen är att underlätta för nyanlända akademiker att få arbete, främst inom sitt område.

I Jönköping bedrivs utbildningen sedan 2012 av Högskolan för lärande och kommunikation i samarbete med Folkuniversitetet. Höstens grupp är den tionde i ordningen och närmare 300 personer, med stor variation i bakgrunder, har gått utbildningen under åren.

Utbildningen är på heltid och innehåller bland annat en intensivkurs i svenska som andraspråk med yrkesinriktning.

Den behandlar också olika delar av det svenska politiska systemet med myndighets- och förvaltningsstruktur. Deltagarna får dessutom lära sig om det svenska rättssystemet och om skattesystemet samt ta del av föreläsningar om svensk historia, kultur och om religionens betydelse. Men även träning i att söka jobb, skriva ansökningar och cv och information om den svenska arbetsmarknaden.

En annan viktig del är studiebesök på olika myndigheter, företag och organisationer. Utöver det så har man även utbyte med svenska studenter, bland annat från programmet Internationellt arbete vid Högskolan för lärande och kommunikation. Detta för att deltagarna bland annat ska få möjligheten att skapa kontakter och nätverk men även för att träna på sin svenska.

Av de som tidigare genomgått utbildningen har i dag i stort sett alla fått jobb eller fortsatt studera. Även om alla som

fått jobb inte har fått det inom just sitt område så har de kommit in på arbetsmarknaden vilket är ett bra första steg inför en framtida yrkeskarriär i Sverige.

Krav för att få gå utbildningen:

- > Har bott i Sverige i max tre år.
- > Har minst kandidatexamen från utländskt lärosäte.
- > Har vissa kunskaper i svenska språket.
- > Är inskriven på Arbetsförmedlingen.

Sökanden får genomgå en kortare intervju och ett test i svenska och Arbetsförmedlingen väljer sedan ut vilka som får gå.

EN MER HÅLLBAR VÄGTRANSPORTINDUSTRI

Medvetenheten om hållbarhetsfrågor ökar i vägtransportindustrin. I sin doktorsavhandling har Veronika Pereseina undersökt hur leveranskedjan kan bli mer hållbar, sett ur en fordonstillverkarens perspektiv.

TEXT: MARIA NORDSTRÖM | FOTO: PATRIK SVEDBERG

Veronika Pereseinas forskning är en del av ett större projekt för ökad hållbarhet inom branschen, och hon har arbetat i nära samarbete med industrin i flera år med en tillverkare av tunga fordon som sin huvudstudie. Hennes resultat visar hur en hållbar affärsmodell kan hanteras genom livscykel-tänkande.

Livscykel-tänkande är en helhetssyn på händelser och produkter. I Veronika Pereseinas avhandling fokuserar livscykel-tänkandet på att förlänga användartiden för en produkt, och kostnaderna beräknas under hela produktens livscykel.

Andra viktiga faktorer för en hållbar affärsmodell som Veronika Pereseina har identifierat är samverkan av värdeskapande och långsiktiga relationer baserade på förtroende.

Värdeskapandeprocessen i en B2B-affärsmodell sker mellan tillverkaren, försäljningsavdelningen och transportbolagen och kan involvera produktservice-system, tjänster som förarutbildning och coaching och underhåll av fordon som

kan bidra till att minska miljöbelastningen och öka säkerheten.

– Ett hållbart fokus ger fler intressenter, till exempel samhället i stort, eftersom vägar är en fråga som är viktig för alla, säger Veronika Pereseina.

Relationer och förtroende är mycket viktiga inom leveranskedjan för att uppnå ökad effektivitet, förbättrat samarbete och integration. Det blir ännu viktigare när man lägger till hållbarhetsaspekten, eftersom hållbara företag måste skapa ett långsiktigt värde.

– Det har varit väldigt givande att se hur forskning och industri kan samarbeta för att sprida kunskap, säger Veronika Pereseina. I slutet av projektet har det företag som jag har arbetat med officiellt lanserat ett fokus på hållbara transportlösningar.

I sin framtida forskning kan Veronika Pereseina tänka sig att antingen fortsätta med hållbara

affärsmodeller i andra branscher, eller att studera nya sätt för transportbranschen att bli mer hållbar.

Veronika Pereseina disputerade den 16 juni med avhandlingen *Managing the sustainable business model of a heavy vehicle manufacturer through life cycle thinking – A case study of road freight transport supply chains.*

NAMN & NYTT

Vem på JU vill du veta mer om?
Tipsa press@ju.se

NYA DOKTORER

1) Ingalill Gimbler Berglund disputerade den 28 april med avhandlingen "Developing Guidelines in Nursing Care of Children with Autism Spectrum Disorder in High Technology Health Care Settings".

2) Kerstin Eriksson disputerade den 10 maj med avhandlingen "Postoperative pain assessment and impact on early physical recovery from the patients' perspective".

3) Lotta Wikström disputerade den 11 maj med avhandlingen "The clinical utility of patients' self-rated postoperative pain after major surgery – the perspective of health-care professionals".

4) Johanna Norderyd disputerade den 12 maj med avhandlingen "A biopsychosocial approach to functioning, oral health and specialist dental health care in children with disabilities – Swedish and international perspectives".

5) Mirza Cenanovic disputerade den 12 maj med avhandlingen "Finite element methods for surface problems".

6) Ann Johansson disputerade den 16 juni med avhandlingen "Occupational adaptation in diverse contexts with focus on persons in vulnerable life situations".

7) Keivan Kasvayee disputerade den 8 september med avhandlingen "On the deformation behavior and cracking of ductile iron; effect of microstructure".

8) Anton Bjurenstedt disputerade den 15 september med avhandlingen "On the influence of imperfections on microstructure and properties of recycled Al-Si casting alloys".

9) Imran Nazir disputerade den 15 september med avhandlingen "Nurturing entrepreneurial venturing capabilities: A study of family firms".

Foto: Patrik Svedberg och privata bilder

NYA LICENTIATER

Juan Carlos Hernando lade fram sin licentiatuppsats "Morphological Characterization of Primary Austenite in Cast Iron" den 17 maj 2017.

Björn Domeij lade fram sin licentiatuppsats "On the Solidification of Compacted and Spheroidal Graphite Iron" den 22 maj 2017.

Roaa Salim lade fram sin licentiatuppsats "Exploring aspects of automation decisions: A study in the Swedish wood products industry" den 2 juni 2017.

Heleen de Goey lade fram sin licentiatuppsats "Exploring design-driven innovation: A study on value creation by SMEs in the Swedish wood products industry" den 7 juni 2017.

Förtjänsttecknet till Gerd Engström

Den 24 augusti tilldelades Gerd Engström Jönköping Universitys förtjänsttecken, som ges till personer som gjort insatser av vikt för lärosätet. Gerd Engström är enhetschef för antagning, examen och Ladok (det IT-system som används för dokumentation av registrering och resultat). Under sina många år som anställd vid högskolan har hon bidragit till Jönköping Universitys utveckling med sakkunskap och relevanta frågeställningar. Hon har visat stort engagemang, inte minst kring utbildningsstöd, antagning, examen och Ladok, där hon har en bred erfarenhet och stor kunskap.

Foto: Daniel Ekman

Se kommande disputationer på ju.se/forskning/disputationer

ETT LÄROSÄTE SOM VILL OCH VÅGAR

En av de första dagarna på mitt nya jobb som rektor för Jönköping University presenterade regeringen budgetpropositionen för 2018, och det är en propp som innehåller positiva besked om mer medel till både forskning och utbildning vid Jönköping University.

I BUDGETPROPOSITIONEN tilldelas Jönköping University extra medel för forskning, baserat dels på Vinnovas tidigare utvärdering där Jönköping University fick toppbetyg och som visar att lärosätet är bland de bästa i Sverige på att samverka inom forskning, och dels på att så mycket högkvalitativ forskning bedrivs här. Regeringen satsar även på Jönköping Universitys utbildning genom att utbildningsuppdraget för grundutbildning ökades och därutöver gavs en utbyggnad för ingenjörsutbildningen. Mycket glädjande!

Det finns ytterligare glädjeämnen. Låt mig ge några exempel bara från tiden som gått sedan jag på försommaren utsågs till ny rektor. I juni gavs examensrättigheter för civilingenjörsexamen vid Tekniska Högskolan. En ny rapport från Nordforsk rankar Jönköping International Business School som nummer 1 i Sverige när det gäller andel högciterade publikationer och genomsnittlig citering av publikationer inom området Business Studies & Econo-

mics. Högskolan för lärande och kommunikation fick nyligen omdömet hög kvalitet på pilotutvärderingen för grundlärare för fritidshem. Dessutom har vi firat att forskarskolan på Hälsohögskolan funnits i 10 år, och sedan starten har cirka 70 personer erhållit doktorsexamen i nio olika ämnen inom hälsa och välfärd.

Jönköping University är ett modernt lärosäte som vill och som vågar. Ett lärosäte vars kunskaper, erfarenheter och kompetenser är av största vikt för samhällets utveckling och faktiskt kan vara med och påverka på riktigt.

Beskedet i höstens budgetproposition är ytterligare bevis på att den strategi Jönköping University har för utveckling genom samverkan, kvalitet och nya examinationsområden är viktig och relevant för samhällets vilja att satsa på vårt lärosäte.

Jag ser fram emot att lära känna högskolans personal och delverksamheter ännu mer, och att träffa högskolans partners och intressenter för att fortsätta utveckla ett gott

Foto: Elin Berge

och nära samarbete som är relevant för alla inblandade parter och för samhället och framtiden.

Vi ses!

Agneta Marell | Rektor Jönköping University

GILLAR JUST NU

→ **Rekordmånga internationella studenter.** I augusti välkomnade Jönköping University 3 800 nya studenter. Av dessa är 1 100 internationella studenter från hela världen. I år har cirka 650 internationella studenter antagits till ett flerårigt program samt 450 utbytesstudenter som stannar en termin.

→ **Samarbete för fler studentbostäder.** Jönköpings kommun och Jönköping University har genom en gemensam analys av studentbostadssituationen, genom vår campusplan och genom givande dialog i flera fora ett gott samarbete för långsiktiga lösningar gällande studentbostäder.

→ **Vårt eget Grants Office.** Nu är arbetet igång med en helt ny satsning vid Jönköping University, nämligen att etablera ett grants office med uppdrag att ge kvalificerat stöd till högskolans forskare gällande forskningsfinansiering och forskningsansökningar.

Aktuellt

Mer på gång på
Jönköping University
ju.se/kalendarium

JU SOLAR TEAM

Just nu pågår den internationella solbilstävlingen **Bridgestone World Solar Challenge** i Australien där JU Solar Team har ställt upp med den egentillverkade bilen Solveig. Följ deras resa på jusolarteam.com

Jönköpings Fotbollsgala

DEN 11 NOVEMBER återvänder Jönköpings Fotbollsgala till Campus Arena. Syftet är att öka det allmänna intresset för fotboll samt uppmärksamma den stora bredd och sociala betydelse fotbollen har i Jönköpings kommun. Galan arrangeras av Jönköpings-Posten och FC Gruppen med Jönköping University som stolt arenapartner.

> För mer information se fotbollsgalan.com

HR Inspiration Day

DEN 7 NOVEMBER är det dags för tredje upplagan av HRID som är en nätverks- och inspirationsdag där HR-studenter från Jönköping University och representanter från arbetslivet får möjligheten att mötas, knyta kontakter och mingla. Årets tema är Employer Branding. Huvudföreläsare är psykologen, författaren och föreläsaren Fredric Bohm (senast medverkande som expert i SVT:s Gift vid första ögonkastet).

> Läs mer på ju.se/kalendarium

Foto: Kristian Pohl, Reggeringskansliet

Kom och lyssna på Anna Ekström, gymnasie- och kunskapslyftsminister, som är en av program-punkterna under höstens offentliga föreläsningar.

OFFENTLIGA FÖRELÄSNINGAR

Varannan torsdag erbjuds populärvetenskapliga föreläsningar som på olika sätt knyter an till högskolans intresseområden. Föreläsningsserien samarrangeras med Folkuniversitetet.

Visste du att du kan se föreläsningarna via livestreaming på ju.se/offentliga

HÖSTENS PROGRAM

> Torsdag 19 oktober, kl 18:30

Vikten av vikten – hur påverkas åldrandet av fetma och viktförändringar? / Anna Dahl Aslan, docent i gerontologi

> Torsdag 2 november, kl 18:30

Vart är vi på väg? – om dagens och framtidens gymnasieskola / Anna Ekström, gymnasie- och kunskapslyftsminister

> Torsdag 16 november, kl 18:30

Konstant förändring och långsiktigt samhällsbyggande – motsättning eller möjlighet? / Cecilia Holmström, arkitekt/strategic advisor, Tengbom

> Torsdag 30 november, kl 18:30

Nyheter på nätet och dess användare – kommentarer och nyhetsdelningar på sociala medier / Susanne Almgren, universitetsadjunkt, medie- och kommunikationsvetenskap

> Torsdag 14 december, kl 18:30

Tänka rätt är stort, tänka annorlunda är större – möten med oliktankande leder till nytänkande / Sara Johansson, ekonomie doktor, nationalekonomi

Foto: Meredith Truax

Kultur på Campus

Kultur på Campus är ett återkommande evenemang som äger rum varje onsdag kl. 12.00–12.30 i Högskolebiblioteket.

Den 25 oktober kliver den amerikanske singer-songwritern **Anthony D'Amato** upp på Kultur på Campus-scenen och bjuder på folkmusik i New Jersey-anda. Varmt välkommen till Högskolebiblioteket, onsdagar kl. 12.00.

> Håll koll på kommande akter på ju.se/campuskultur

Me & JU

Me & JU is a magazine from Jönköping University. It is distributed in Sweden, but of course we have international friends within the country as well. Here is a short news summary in English for our international staff and partners.

NEW PRESIDENT OF JÖNKÖPING UNIVERSITY:

Agneta Marell

Agneta Marell is a professor of Business Administration and has worked as deputy vice-chancellor for external relations and innovation at Umeå University since 2010.

Photo: Elin Berge

“Jönköping University is smaller than Umeå University, but both are important for their region and have good local collaborations, which gives opportunities for dialogue that you don’t get in the big cities,” says Agneta Marell.

She looks forward to addressing several challenges, including continuing to strengthen research grants. Although Jönköping University is successful in seeking external funding, more basic funding is needed, and Agneta Marell is prepared to work both politically and with new forms of funding.

INTERNET ACCESS – a human right?

Associate Professor of Law Nicola Lucchi is conducting a research project on how new information technology influences human rights. The rapid development of the Internet raises issues of freedom of expression as well as ownership of information.

Personally, Nicola Lucchi does not think that internet access is a human right. But internet and new technologies are crucial for the development of human rights.

Copyright is an intellectual property right covered by the UN Declaration of Human Rights. The right to privacy is another.

“On the internet, we do not pay with money. The currency is personal information.”

An easier way into adulthood

THE OVERALL AIM OF THE PAL (Participation for All? School and Post-School pathways of Young People with Functional Disabilities) project is to generate knowledge that can contribute to improved living opportunities and increased participation in society for people with disabilities.

The project will chart the school situation for all students in primary school who are deaf or have ADHD. After that, the researchers will follow 30 young adults in their everyday routines for three years.

“We already know that young people with disabilities do not participate in higher education or have the opportunity to work to the same extent as other groups in Sweden. The two groups that we focus on in the study have received extensive technical and medical support after the turn of the century but their situation has not been mapped in a holistic perspective”, says Professor Sangeeta Bagga-Gupta, who heads the project.

Knowledge the most important currency in East Africa

Since 2011, Jönköping International Business School has been involved in the SIDA-funded project Entrepreneurship and Innovation for Development (EID). The project focuses on education efforts in East Africa.

Assistance in the form of education is important not only from an economic point of view. The number of highly educated people also grows the countries’ ability to work for equality and democracy.

Professor Almas Heshmati, together with his master’s students in Rwanda, has conducted several research projects focusing on equality, poverty and welfare development.

“Most master students get important functions in society. They become business leaders, decision makers, and politicians. They will have the power to make a difference”, says Almas Heshmati.

Photo: Daniel Ekman

Almas Heshmati and Amedeus Malisa, PhD student in Economics from Tanzania.

DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNAS FRAMTID

Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. Så inleds FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948. I dag, när respekten för rättigheterna minskar och det demokratiska utrymmet krymper på många håll i världen, har det blivit mer angeläget än någonsin att samlas och påminnas om att de mänskliga rättigheterna inte kan tas för givna utan är något vi ständigt måste försvara.

Mänskliga Rättighetsdagarna på Elmia i Jönköping den 9–11 november kommer att blicka framåt för att ge en bild av de mänskliga rättigheternas framtid, men det blir också diskussioner om de mänskliga rättigheternas samtid och historia. **Utmaningarna vi står inför lägger ett ansvar på oss alla. Det är viktigt att lära mer, att säga ifrån, att organisera sig för att genomföra förändringar och förbättringar och kräva att respekten för mänskliga rättigheter ska genomsyra samhället.** I årets program kommer du som besökare att kunna ta del av över 200 programpunkter och ett mässområde med över 80 organisationer och myndigheter representerade.

Programmet bjuder på fortbildning för många yrkesgrupper som i sin profession ska verka för att garantera de mänskliga rättigheterna – till exempel i skolan, inom hälso- och sjukvården eller på stadsledningskontoret. **Det erbjuder också ny forskning och kunskap**

för dig som arbetar inom universitet och högskola och unika tillfällen till möten mellan teoretiker och praktiker inom fältet.

Årets program lyfter en rad heta frågor och aktuella utmaningar: Behövs ett förbud mot rasistisk organisering? Hur kan Agenda 2030 och de globala målen bli till redskap för att stärka de mänskliga rättigheterna lokalt och globalt? Hur ser ett förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism ut? Vilken roll har yttrandefriheten i dagens digitala mediekultur?

På Mänskliga Rättighetsdagarna i Jönköping kommer forskare, studenter, aktivister, tjänstepersoner, politiker, företagare och ideellt engagerade att mötas för att hämta in ny kunskap och nya metoder och verktyg som hjälper till i arbetet för att respektera, skydda och uppfylla de mänskliga rättigheterna. Det blir också dagar fyllda av glädje, energi och kraft för att kunna fortsätta

kampen. Varmt välkommen att ta del av all den kunskap som erbjuds, att inspireras i ditt engagemang och din yrkesroll.

Foto: Julius Lindblom

Caroline Matsson, projektledare Mänskliga Rättighetsdagarna.

KULTUR PÅ CAMPUS.

Onsdagar kl. 12 i Högskolebiblioteket

Se höstens program på
ju.se/campuskultur

